

Nederlands contactorgaan van de Duitse motiefgroep Ornithologie met een bijdrage uit België. Contactpersonen: Gerard Kolman en Peter van Nies. Eerstgenoemde int de contributie van de Ned. (en ev. Belgische leden) en redigeert dit orgaan. Tel. 0486-473868. E-mail: gajkolman@home.nl. Website van de MGO (Peter van Nies) www.MG-O.de

Contactbrief 61 (september 2007) Contactdag: 13 oktober!!

Slecht nieuws!! Michel vogelcatalogus, een kat in de zak?

Datum van verschijnen, prijs en uitvoering zijn nu eindelijk bekend. Op de website van Michel kun je nu de Vogelcatalogus bestellen. Ik heb me sterk gemaakt om deze catalogus zo gunstig mogelijk aan de man/vrouw te brengen maar. 43 leden hebben hem besteld en inmiddels betaald. Wat blijkt echter nu: **de catalogus vermeldt alleen de Europese vogels!** De vastgestelde prijs is 69 Euro met CD. Iedereen heeft dus teveel betaald en eigenlijk heeft ook iedereen betaald in de verwachting een volledige vogelcatalogus (van de wereld) te ontvangen. Het is onbekend of de vogelcatalogus in delen verschijnt. In navolging van Domfil en SG had ik gedacht dat Michel ook met een volledige Vogelcatalogus zou komen. Ik voel me belazerd en heb een brief geschreven naar Friemann (de MGO heeft ook haar medewerking bij de totstandkoming van de catalogus toegezegd) en Michel. Mijn vraag aan u is: hebt u nog wel belangstelling voor deze catalogus? Het geld staat nog op mijn rekening en ik ben graag bereid om aan iedereen het bedrag van 67 Euro terug te storten als u geen belangstelling hebt voor een deel catalogus. Terugstorten van een bedrag zal sowieso nodig zijn omdat iedereen teveel heeft betaald. Ik heb de onderhandelingen met de leverancier even gestaakt maar ik denk dat de prijs voor deze catalogus uiteindelijk rond de 58 Euro zal schommelen. Er komt dus wel een catalogus maar niet wat ik ervan verwacht had. Jammer voor al de moeite die ik ervoor gedaan heb.

Ik kan me voorstellen dat u niet tevreden bent met een Michel catalogus met alleen Europese vogels met cd. Dus: iedereen die **zijn geld teruggestort** wil hebben kan dit aan mij doorgeven. Als ik niets verneem wilt u de catalogus met cd wel en bestel ik hem en krijgt u het **restant teruggestort**.

Contactdag op 13 oktober. U komt toch ook?

Agenda voor 13 oktober a.s. in de Schalm, Oranjelaan 10, de Meern.

10 uur zaal open.

10.30 Opening, mededelingen door Gerard Kolman

Nieuws van de Motivgruppe uit Duitsland, Jahrestreffen 2008 in Hitzacker.

Nieuws uit België.

Mededelingen of wetenswaardigheden vanuit de aanwezige leden.

Afspraken voor de volgende bijeenkomst.(datum en onderwerp lezing)

11 uur Powerpoint presentatie van Tom Loorij over de (Haagse) ooievaar.(zie *)

13 uur Lunch.

14 uur Gelegenheid tot ruilen, verstevigen van de onderlinge contacten enz.

16. uur Afsluiting.

In verband met het bestellen van soep en broodjes voor de Lunch, dit graag tijdig doorgeven voor woensdag 10 oktober. Per e-mail (ahsanden@hetnet.nl) of per telefoon (076-5878432) aan Hans v.d.Sanden.

Soep en broodjes kaas, ham of kroket (onveranderd) ieder euro 1.50. Afrekenen na de lunch via Hans. Dranken zelf bestellen en afrekenen aan de bar. De prijzen hiervoor zijn iets verhoogd met ongeveer 10 cent. **Hans van der Sanden**

*Tom Loorij, al ruim 30 jaar actief lid in de Haagse Vogelbescherming, is geboeid door de Haagse vogels. Haagse vogel bij uitstek is de Ooievaar, ook bij vogelfilatelisten wel bekend. Toen na bijna een eeuw de Ooievaar als broedvogel in het Haagse terugkeerde, was dat voor Tom ook aanleiding om zich te verdiepen in de filatelistische aspecten van deze vogel. Hij begon materiaal te verzamelen voor een éénkader verzameling die van 19 t/m 21 oktober a.s. op Postex 2007 in Apeldoorn te zien zal zijn. Maar hij maakte ook een PowerPoint presentatie hiervan, samen met het materiaal dat hij in zijn verzameling niet kwijt kon. Hij maakte hierbij dankbaar gebruik van het filatelistisch materiaal van Piet de Bakker, ooievaarsfanaat in hart en nieren die alles wat los en vast zit over de Ooievaar verzamelt.

In de presentatie komen allerlei aspecten van de vogel aan bod, natuurlijk de Haagse Ooievaar, maar ook biotoop en voedsel, nestbouw, de trek naar Afrika, de Ooievaar als zinnebeeld rond de geboorte en de vogel in de cultuur.

Zomer 2007 was er een grote ooievaarstentoonstelling in Den Haag mede op initiatief van Piet de Bakker waar hij een groot deel van zijn ooievaarsstukken (van bierviltjes tot schilderijen en van boeken tot wijnetiketten) liet zien, aangevuld met allerlei kunstwerken met Ooievaars en natuurlijk de Ooievaar in de filatelie (incl. een aangepaste versie van de PowerPoint presentatie. Tom verzorgde samen met zijn makkers van de Haagse Vogelbescherming daar een presentatie over de terugkeer van de Ooievaar in het Haagse, aangevuld met eigen foto's.

Tom zal eerst zijn PowerPoint presentatie laten zien en na een korte koffiepauze nog wat foto's van de tentoonstelling en aan de hand van oude en nieuwe foto's iets vertellen over de Ooievaar vroeger en nu in de Hofstad. **Tom Loorij**

Motivgruppe Halberstadt, vrijdag 27 april t/m maandag 1 mei.

Ornithologisch gedeelte, Filatelistisch-thematisch gedeelte, Cultuurhistorisch gedeelte, Verenigingsgedeelte

Ornithologisch gedeelte

Wat zou een Jahrestreffen van de Motivgruppe Ornithologie zijn zonder enkele fijne vogelexcursies. Het verzamelen van vogels op postzegels en allerlei postwaardestukken op zich is een ding, maar er gaat toch niets boven vogels "in het echt". Eerdere Jahrestreffen in bv. Wetteren, Leek en Straelen boden meerdere vogelstudietochten. Jammer, dat er nu slechts één excursie wordt aangeboden.

Zaterdag 28 April, na het ontbijt en wat vogelen vanaf het terras, rijden we naar Hakel, beschermd natuur- en vogelgebied, tussen Herteborn- Hedersleben en Cochstedt. Daar zal Prof. Stubbe ons het nodige vertellen over verleden, heden en toekomst van het gebied en zijn bewoners. Hopelijk kan hij ons verblijden met de Schreeuwarend.

Hij start met de opbouw van het gebied met o.a. Grosze en Kleine Hakel, kalksteenheuvels als eilandjes in het laaglandgebied, met een flora van vele zeldzame inheemse soorten en een buitengewoon rijke stootvogelrijkdom. Buizerd, Zwarte en Rode wouw, Schreeuwarend, Wespandief, Havik en Sperwer en Dwergarend komen er als broedvogel voor. Hij meldt daarbij de volgende zaken: Gemiddeld voortplantingsresultaat van de Rode wouw bedraagt 0,4 – 1,6 jongen. Van de Schreeuwarend wordt 50% van de jongen gepredateerd door boomkruiper en wasbeer. In totaal broeden er regelmatig 75 vogelsoorten in de Hakel. De prof. vergelijkt het huidige landschap met grootschalige koolzaad- en winterarwekkers (en in de toekomst ook maïs), met het vroegere kleinschalige landschap van heggen en bomenrijen, bossen, kruidenrijke bermen en wisselende gewassen op de velden. Hij schildert de verarming van flora en fauna. Hij legt daarbij de nadruk op de vogels en hun bestaansmogelijkheden in het huidige landschap.

We hopen, naast andere daar voorkomende soorten, vooral de Schreeuwarend te kunnen waar-nemen. Daarvoor hoeft, tegen de verwachting van vele deelnemers in, geen lange of korte wandeling te worden gemaakt. In tegendeel, om stootvogels te kunnen zien kan men beter op een gunstige plaats wachten tot de lucht zo is opgewarmd dat de stootvogels kunnen thermieken en op verkenning- en voedselvucht gaan. Dat wordt dus in de volle zon of vanonder de schaduwrijke bomen luisteren en kijken naar Veldleeuwerik, Witte kwikstaart, Geelgors en Vink en regelmatig horizon en lucht afspeuren op zoek naar stootvogels. Rode en Zwarte wouw laten zich bewonderen, er speelt zich een luchtgevecht af tussen Raaf en Buizerd, een koppel Bruine kiekendief.... We denken terug aan Koekoek en Zwarte specht die we hoorden aan de bosrand.... We wachten.... En dan: Daar is hij, de Schreeuwarend. Lange tijd laat hij zich zien, vliegend, zwevend boven de boomtoppen aan de horizon, duidelijk zichtbaar, zeker door de telescoop. Prachtig! Het wachten meer dan waard. Onderweg naar huis noteren we nog Boeren- en Huiszwaluw, Witte kwikstaart, Spreeuw, Ekster, Kraai en Kauw, maar dat valt – letterlijk en figuurlijk- in het niet bij de Schreeuwarend.

Voor de ornithologen is de Halberstadt- bijeenkomst al helemaal geslaagd.

Als tweede ornithologisch punt volgt dan op *Zondag 29 April* het gezamenlijk bezoek aan de wereldberoemde vogelverzameling in het **Heineamum**. Karl Wilhelm Heine, een verwoed verzamelaar van vogelbalgen (en – eieren) en onderzoeker van vogels liet zijn verzameling na aan zijn zoon, Friedrich Heine. Deze stichtte het Museum Heineanum om de verzameling in onder te brengen.

Prachtige diorama's, ontwikkeling van de vogel uit reptiel-voorouders (met verwijzing naar de Chinese Confuciusornis van Beipiao), vogelgeluiden, thema's als minima en maxima, trekvogels, partnerkeuze, soorten nesten, eieren in soorten en maten, broedzorg en de energie die dat de oudervogels kost, nestvlieders en -blijvers, manieren van voedselzoeken, vliegen, veren- en huidonderhoud, rui, dag- en nachtvogels enz... alle duidelijk uitgewerkt, speciale aandacht voor Rode wouw en Gierzwaluw. Vooral de Gierzwaluwkast trok onze aandacht. De vogel doet zijn naam Mauersegler weliswaar tegenwoordig alle eer aan, doch in vroeger tijden en ook nu nog in Bode- en Selketal in het Harzgebied maakte/ maakt hij gebruik van grote, oude spechtenholen in eikenbomen als nestgelegenheid.

Filatelistisch thematisch gedeelte

Altijd moeilijk om te volgen en vooral te begrijpen: technische begrippen in een vreemde taal.

Het programma biedt: Philatelistische tekst in een thematische verzameling met Damian Läge
Philatelistische discussie met tentoonstellers en juryleden over
opvattingen en ontwikkelingen
Philatelistische workshop vogeltrek
Vragenuurtje voor beginners.

We kiezen ervoor om *Zaterdag 28 April* de inleiding van Damian Läge te volgen. De andere onderdelen moeten het afleggen tegen het aantrekkelijke alternatief programma.

De stelling is duidelijk:

Filatelistische tekst dient van het getoonde stuk die bijzonderheden op filatelistisch gebied te beschrijven die niet als algemeen bekend mogen worden beschouwd.

Uit de tekst moet de bijzonderheid / eventuele zeldzaamheid van het stuk duidelijk worden.

De richtlijnen bieden hierin geen houvast.

Dús wordt er een flink aantal voorbeelden in een powerpointpresentatie aangeboden. De bedoeling is, dat de aanwezigen aangeven óf er een filatelistische tekst nodig is en wélke dat dan zou kunnen zijn. Helaas, enkele, kennelijk zeer goed ingevoerde specialisten zijn zo snel in hun reactie dat het niet steeds tot een echte, algemene gedachtenwisseling komt. Wel wordt er aandachtig geluisterd om zoveel mogelijk van het gebodene te kunnen opnemen. Veel voorbeelden komen in snel tempo voorbij: Vmail, dienststempels, frank stamp, postzegel-boekjes, machinestempels, machinewerbestempel, épreuve de luxe, figuurstempels, datumstempels die juist wel of niet op de achterzijde dienen te staan, absenderfreistempel, musterabgabe, porto beschrijvingen....

Duidelijk is wel dat er verschillende meningen bestaan over wát als "algemeen bekend" verondersteld wordt en hóe diepgaand men de eigen filatelistische kennis dient te etaleren voor jury én de geïnteresseerde toeschouwer. Bij mij dringt zich dan toch weer de vraag op met welk doel de verzamelaar verzamelt.

Voor eigen genoegen, bijvoorbeeld ter verdieping/ verbreding van de al bestaande vogelhob-by of gericht op het tentoonstellen voor eigen genoegen en dat van de geïnteresseerde vogelaar en/of verzamelaar, óf specifiek voor het wedstrijdelement, het overtuigen van de jury, het bereiken van "eeuwige roem" en een gevulde prijzenkast. Binnen de Motivgruppe zullen er van alle bovengenoemde typen verzamelaar wel voorbeelden aan te wijzen zijn. Al met al toch een vooral leerzame zitting en zéker een aansporing om thuis weer eens in de boeken te duiken. Er valt nog veel te (be)studeren!

Cultuurhistorisch gedeelte

We komen tenslotte niet iedere dag in het kerngebied van de Duitse geschiedenis, het land van vroege koningen en keizers als Heinrich I en Otto de Grote, het gebied van de Romaanse en Ottoonse kunst in bouwwerken, relieken, (religieuze) schatten, waar in trotse burchten en stille kloosters godsvrucht en ontplooiing van de macht hand in hand gingen.

Daarom kiezen we uit het alternatief programma voor

Zondag 29 April bezoek aan de Dom van Halberstadt, Lieve Vrouwe kerk en de Domschat.

Maandag 30 April bezoek aan Cyriakuskerk in Gernrode,
rondleiding door Quedlingburg

Dom van Halberstadt, Lieve Vrouwe kerk en de Domschat

Halberstadt, geworteld in de Karolinger traditie, kent een kerk, de Stefanus en Sixtusdom, die gebouwd is vanuit het franse schema (gotisch) van de Cisterciënzer bouwmeesters uit Bourgondië. De beeldengroep van het triomfkruis stamt nog uit de vroegere Ottoonse dom, maar in de Mariakapel en de kooromgangen schitteren de gotische glasinloodvensters. In diezelfde kooromgang trekken de levensechte houdingen en de levendige gezichtuitdrukkingen van een gebeeldhouwde Verkondigingsscène de aandacht.

Cyriakuskerk in Gernrode

We worden hier ontvangen en begeleid door een zeer gemotiveerde gids, die alle feiten, getallen en data kennelijk uit de losse pols kent en gebruikt in haar verhaal. Hartverwarmend is het respect en de aandacht waarmee ze over de geschiedenis, de religies en hun gebruiken (katholiek en evangelisch) de kunstwerken en hun werking op de middeleeuwse mens spreekt.

Ze wijst ons op de theologische achtergronden die bv. de richting van het kerkgebouw en plaatsing en aantal van de ramen bepalen. De crypte, het heilig graf, de doopsteen.... Allemaal vanuit een diep religieus besef ooit vormgegeven. En dan zijn er de schilderijen aan de balkenplafonds en in het koor, met plantaardige verven vervaardigd, het Gero-monument en de grafsteen van Elisabeth von Weida, een van de abdisen van het aan de kerk verbonden damesklooster.

In de middag volgt dan

Rondleiding door Quedlingburg

Deze rondleiding heeft veel weg van een gang door de geschiedenis van deze lievelingsstad van de Ottonen, waar de eerste Duitse staat werd gegrondvest.

In de Middeleeuwen kwamen in het centrum van politiek en cultuur: op de burcht en in het Stift, klooster voor de dames van hoge adel, heel wat koningen en keizers op bezoek. Het stift kende immers keizer en paus als beschermheer, en had het markt- munt- en tolrecht in handen. In de Stiftkerk, gewijd aan Servatius, liggen de lichamen begraven van het eerste Duitse koningspaar, Otto I en zijn gemalin H. Mathilde en bevindt zich de Domschat met unieke kunstwerken.

Verenigingsgedeelte

Ik was slechts als partner van een lid van de Motivgruppe ornithologie aanwezig, weliswaar geïnteresseerd in ornithologie en in gericht thematisch- ornithologisch verzamelen.

Dat zorgt ervoor, dat slechts de Jahreshauptsammlung op *Zondag 29 April*, als toevoeging, wordt bijgewoond. Na de voorbereidende rondes "discussie over de toekomst" en de "bijeenkomst van bestuur en Beisitzern" is het duidelijk dat het Jahrestreffen vooral een technisch gebeuren zal zijn.

De films die Peter Oelke vertoont, *Zondag 29 April*, met een overzicht van Jahrestreffen door de jaren heen en de onofficiële bijeenkomst in Solltau in het bijzonder, geven een goed beeld van de ongedwongen sfeer vooral tijdens de nevenactiviteiten.

De kameraadschap onderling wordt weer eens temeer kenbaar als de heer Kraus de nalatenschap in vogelliteratuur van een overleden lid, namens de weduwe, zonder kosten ter beschikking van de geïnteresseerden aanbiedt. Uiteraard wordt hiervan gretig gebruik gemaakt.

De afsluiting van het Jahrestreffen *Maandag 30 april*, is een aangenaam gebeuren. Na het weer uitstekend verzorgd afscheidsdiner zijn er de afsluitende woorden van de voorzitter, de dankwoorden met een kleine gift aan de voorbereiders en aan het hotelpersoneel. Dan barst het muziekfeest onder leiding van Miente en zijn Lily los: jazzy nummers, Duitse drinkliederen, stukjes Haydn, Mozart, Schubert, een ondeugende liedje in de Nederlandse taal.... Een swingende afsluiting van een afwisselend, verrassend Jahrestreffen.

Een korte impressie van een Jahrestreffen- deelnemster, Agnes van der Sanden (sanden@hetnet.nl)

P.S. dit verslag is door Gerard ingekort en wie de integrale tekst graag wil ontvangen: melden bij Agnes of Gerard

De Kwartelkoning, *Crex crex*.

Een moeilijke soort ?

Alles wijst erop dat in 2007 beduidend meer Kwartelkoningen in Nederland zijn waargenomen dan voorgaande jaren. Eind mei waren al 60 verschillende roepende mannetjes gelocaliseerd in 2006 waren dat er eind mei nog maar 19. Dit is misschien het gevolg van de heersende warmte en de daarmee gepaard gaande oostelijke wind in de periode half april- begin mei.

De Kwartelkoning is in tegenstelling tot wat z'n naam doet vermoeden geen hoenderachtige maar een ral. Het uiterlijk doet dan ook meer denken aan een Waterral dan aan een Kwartel. De Kwartelkoning trekt vooral de aandacht door zijn luide krassende, twee-lettergreppige, roep, "kreks kreks". Het is een echte bodemvogel met een roodbruine rug en bovenzvleugel, blauwgrijze buik en keel, en lange poten. Indien hij wordt opgejaagd en wegvliegt vallen zijn slappe vleugelslagen en hangende poten op. Het is een vogel die vaker wordt gehoord dan gezien. Zelfs in pas gemaaid gras blijft de Kwartelkoning onzichtbaar, terwijl de soort tot op korte afstand kan worden benaderd.

De Kwartelkoning is een lange-afstandstrekker en een echte zomervogel. De eerste vogels arriveren begin mei, de hoofdmacht arriveert pas eind mei, begin juni. De Kwartelkoning komt in de meeste Europese landen voor. Ze broeden in ruige, kruidenrijke gras- en hooiland-ten. In Nederland voornamelijk in de rivierdalen van het Gelderse rivierengebied, het Zwarte Water en De Weerribben. In noordoost Groningen worden ze ook aangetroffen in vroeg en hoog opschietende gewassen zoals koolzaad, wintertarwe en luzerne. Het broed-proces begint als de andere bewoners van deze gebieden al vliegvlugge jongen hebben. De eerste kuikens van de Kwartelkoning zijn dan ook pas eind juni te verwachten. De vroege waarnemingen, begin juni, van een Kwartelkoning met jongen zijn meestal het gevolg van een verwisseling met een Waterral met jongen. De jongen van de Waterral zijn, evenals die van de Kwartel-koning, zwart met lichtere snavel en pootjes.

Nesten worden tegenwoordig nog maar sporadisch gevonden. Toen de maaien van gras nog met de zeis plaatsvond, werden regelmatig uitgemaaide nesten gevonden. Tegenwoordig is

deze mogelijkheid op het vinden daarvan met de huidige maaimachines zo goed als uitgesloten. Kwartelkoningen kunnen 2 broedsels groot brengen. Als de eerste kuikens 2 weken oud zijn, verlaat het vrouwtje de jongen. Ze begint dan vaak aan een tweede legsel met een ander mannetje en in een nieuw territorium. Eind juli verstomt de roepactiviteit van de mannetjes en begint de ruiperiode van de Kwartelkoning. Ze laten net als eenden en ganzen hun vleugelslagpennen gelijk vallen en kunnen dus enkele weken niet vliegen. Na drie weken zijn de veren voldoende aangegroeid en vertrekken de vogels naar hun overwinteringsgebied in tropisch Oost-Afrika.

In samenwerking met Staatsbosbeheer wordt in 2007 een proef uitgevoerd met mozaïekbeheer in een broedgebied: Door een spreiding van de maaidata

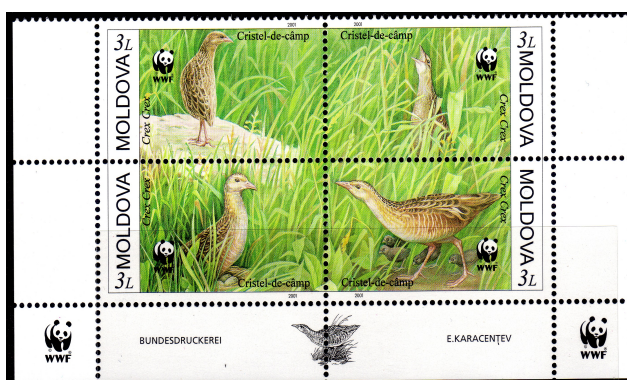
wordt voorkomen dat alle graslanden eind juni worden gemaaid. Hierdoor ontstaan betere overlevingskansen voor de kuikens en wordt de mogelijkheid van een succesvol tweede broedsel groter. De Kwartelkoning is de enige Nederlandse broedvogel die op de lijst staat van de wereldwijde

bedreigde soorten. De to-tale wereldpopulatie werd in 1997 geschat op 100.000-200.000 broedparen. Steeds vroegere maaidata en cultivering van rivier- en beekdalen hebben de wereldpopulatie sterk onder druk gezet. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt nu nog in Polen, Wit-Rusland, de Baltische staten en de Russische Federatie.

Hier worden de broedgebieden van de Kwartelkoning nog minder intensief gebruikt dan in onze omgeving. In sommige landen is de populatie gedurende de jaren 1970-1990 met >50% afgenomen volgens de The EBCC Atlas of European Breeding Birds (1997). Mogelijk komen door ver-anderende inzichten in het natuurbeheer en de inrichting van nieuwe natuurgebieden terreinen beschikbaar die geschikt zijn voor de Kwartelkoning. Dit is echter geen garantie voor het voorkomen van de Kwartelkoning hier in de volgende jaren. Dit gezien de specifieke habitat-keus en de broedbiologie van de Kwartelkoning. Mede onder invloed van de situatie elders in het verspreidings-gebied en de meteorologische om-standigheden zijn er grote schomme-lingen te zien in de jaarlijkse aantallen van de Kwartelkoning. Om een mogelijk broedgeval te kunnen vaststellen, in een geschikt broedbiotoop, moet rekening worden ge-houden met enkele door Sovon vast-gestelde richtlijnen. Deze richtlijnen zijn vastgesteld na jarenlang verza-melen en interpreteren van gegevens. De beste inventarisatieperiode voor de

Kwartelkoning is half april tot begin augustus, bij zonsopgang, in de avond of 's nachts. Daarbij moet één waarneming van een roepend mannetje liggen binnen de datumgrens van 20 mei-31 juli. Dit volgens de richtlijnen voor het inventariseren van zeldzame soorten. Hans van der Sanden

Deltafila

Tegelijk met het Jahrestreffen in Halberstadt vond in eigen land de postzegeltentoonstelling Deltafila plaats in Sommelsdijk/Middelharnis van 27 t/m 29 april. Dit was een categorie 1 en categorie 2 tentoonstelling waaraan ook enkele leden van onze Motivgroep deelnamen. De jury moest maar liefst 68 inzendingen in categorie 1 beoordelen en 30 in categorie 2. De kwaliteit van de inzendingen was met name in categorie 1 bijzonder hoog, maar liefst 9 inzendingen kregen Groot Goud (90 punten en meer) en 17 Goud (85 punten en meer).

Uit de beoordeling van onze beide deelnemers met een vogelverzameling, Hans van der Sanden en Tom Loorij, bleek maar weer eens te meer dat jurering mensenwerk is.

Hans had zijn verzameling "Kruui, krro, kruui krro, Kraanvogels !!!" naar aanleiding van opmerkingen van de jury in Denemarken flink omgegooid, maar behaalde daarmee 'slechts' 76 punten en Vermeil, terwijl hij op Birdpex 5 in Denemarken al 82 punten had gehaald! Dan vraag je je even af waar je het allemaal voor doet. De jury gaf hier als commentaar op "kan nog nader worden uitgewerkt". Maar Hans kennende weten wij zeker dat hij de volgende keer vast een wervelende presentatie heeft die klinkt als een klok!

Tom haalde met zijn verzameling "Vogels in de natuur, bedreigd en beschermd" 85 punten en Goud. In Denemarken vorig jaar behaalde hij met exact dezelfde presentatie slechts 79 punten. Het enige verschil was dat die in Denemarken in het Engels was en die op Deltafila de Nederlandse versie. De jury had met name lof over zijn thematische uitwerking.

Om de inbreng van onze groep te completeren zij nog vermeld dat ook ons lid Dick Speksnijder acte de presence gaf met zelfs twee thematische verzamelingen, zij het niet over vogels. Met die over James Cook behaalde hij met 82 punten Groot Vermeil en met die over George Washington zelfs Groot Goud met 90 punten.

Ten slotte deed ook ons oud-lid Ancy Kleiboer mee met haar uilenverzameling in categorie 2 en behaalde daarmee 71 punten en Vermeil, waarmee ze bijzonder in haar nopjes was omdat ze nooit meer had gehad dan 66 punten.

Alle deelnemers aan de tentoonstelling van harte gefeliciteerd met hun bekroningen!

Dat ook de jeugd kennelijk belangstelling heeft in vogels bleek uit de deelname in de Jeugdklasse. Jence Mulder uit Den Haag had daar een bijzonder aardige 3 kader verzameling onder de titel "De

volière van André Buzin”, waarin de Buzin zegels van België op een filatelistisch behoorlijk hoog niveau de revue passeerden. Ook van onze zuiderburen zelf was er een deelnemer bij de jeugd, Joery Noels met een leuke verzameling over roofvogels.

Tom Loorij

Een vogelreis naar Eilat (Israël)

Van 21 t/m 28 maart 2007 hebben mijn vrouw, Loes, en ik een vogelreis gemaakt naar Eilat, het uiterste zuidpuntje van Israël aan de Rode Zee. Dat was een georganiseerde reis met het eind 2006 opgerichte reisbureau voor vogelreizen, BirdingBreaks. Eén van de oprichters is een vogelvriend van mij uit de Haagse Vogelbescherming, Ed Opperman, die ik al heel lang ken en die eerder reisleader was van Eco Tourist Services. Het was zijn eerste reis als reisleader bij zijn eigen bureau en wij wilden al langer daar eens naar toe, dus dat was een mooie gelegenheid.

Eilat is nog meer dan de bekende punten in Europa zoals Falsterbo, Gibraltar en de Bosporus, interessant voor trekvogels, omdat trekroutes uit nog meer richtingen, zelfs uit midden- en oost-Azië daar in een hele smalle corridor samenkomen (zie kaartje). Vooral in het voorjaar is Eilat erg interessant voor trekvogels. De voorjaarsstrek levert hier, in tegenstelling tot bij ons, namelijk veel meer vogels op dan de herfst. Dit komt niet zozeer omdat er meer vogels doorkomen, het zijn er juist minder want vele halen de reis in de herfst verder Afrika in niet of komen om in de winter. Nee, dat komt vooral omdat in het voorjaar de vogels, zowel zang- als roofvogels er al een non-stop vlucht van zo'n 3 500 kilometer uit het zuiden over een woestijn zonder eten en drinken er op hebben zitten. Eilat is dan zo ongeveer de eerste gelegenheid

dat ze groen zien (bomen en gras) en zoet water om te rusten, te eten en te drinken. Ze blijven dan daar verscheidene dagen hangen om op krachten te komen voordat ze verder noord- en oostwaarts vliegen.

Een bekende plek voor die vogels is het Ofira Park, slechts 2 ha groot, midden in de stad en omgeven door hoge gebouwen en drukke verkeerswegen, tegenover het hotel waar wij verbleven. Een paar grasvelden, een flink aantal palmbomen en enkele andere soorten bomen, nagenoeg geen struiken of ondergroei, wat stenen en een kleine waterpartij en dat is het wel zo'n beetje. Maar een Eldorado voor die vogels. Die zich ook bitter weinig lijken aan te trekken van die digiscopende, telescopende, gewoon handfotograferende of verrekijkende vogelaars die overal staan opgesteld met hun driepotige kunstbomen. Ze zijn te moe om weg te vliegen of te druk met voedsel zoeken en laten zich dus behoorlijk dicht benaderen. Je kan er ook de gekste soorten tegenkomen in de meest vreemde situaties. Zo zit het grasveld de ene dag vol met Braamsluipers in gezelschap van Balkan (Gele) Kwikstaarten met hun zwarte kop en twee dagen later vol met Bruinkeelortolanen. Ertussen door hippen de Roodkeelpiepers over het gras, loopt een Draaihals voor je voeten op het pad, zit er een Rode Rotslijster in een palmboom, een Gekraagde Roodstaart op de kraan van een sproei-installatie en vangt een Roodkopklauwier vanaf een uitkijkpost op een hekje regelmatig grote insecten uit de lucht.

Leuk is ook dat je precies kan vaststellen wanneer welke soorten trekvogels arriveren. De ene dag miegelde het park bijvoorbeeld van de Braamsluipers, een paar dagen later zaten er 's ochtends opeens allemaal Tjiftjaffen. Met zwaluwen bij Eilat al net zo, zo zie je alleen de daar inheemse Vale Rotszwaluwen vliegen, de volgende dag waren er opeens allemaal Boerenzwaluwen, zo uitgeput dat ze gewoon op de stenen oever van het water zaten. Een paar dagen later zag de lucht opeens 'zwart' van de Huiszwaluwen of Roodstuitzwaluwen terwijl je de dagen ervoor maar enkele zag.

Eilat is beroemd om zijn doortrekkende roofvogels, niet alleen qua aantal maar ook qua aantal soorten. Overigens moet je er daarvoor, in tegenstelling tot bij ons, bijv. in Falsterbo waar je pas 's middags 'naar de hei' hoeft, 's ochtends vroeg al bij zijn. Later op de ochtend is de thermiek al zo sterk, dat de roofvogels dan zo hoog overkomen dat ze nauwelijks meer waarneembaar zijn.

Duizenden Steppebuizerden hebben we over onze hoofden zien komen. In een bergketen, even ten westen van Eilat heb je daar het beste uitzicht over. Je ziet de vogels dan van boven de Rode Zee aankomen, langs en over de bergkammen scheren en vervolgens naar het noorden uit het zicht verdwijnen. Maar ook allerlei arendsoorten, kiekendieven, Zwarte Wouw en valken kan je er

waarnemen. In het hartje van de Negev woestijn zit bovendien nog een kolonie Aas- en Vale Gieren voor de liefhebbers. En behalve roofvogels zijn er ook andere thermiekvliegers zoals Witte en Zwarte Ooievaars. Een geweldige belevenis, een paar duizend Ooievaars recht boven je hoofd in de woestijn te zien cirkelen!

De waterbekkens ten noorden van Eilat zijn trouwens ook een aparte belevenis. Soorten die wij Nederlanders als heel gewoon ervaren, zeker in de trektijd, zitten dan broederlijk bijeen met typisch 'uitheemse' soorten. Dus Bontbekplevieren, Bonte Strandlopers, Groenpootruiters, Kemphanen, Witgatjes, Kokmeeuwen en zelfs enkele Lepelaars bevonden zich in gezelschap van Sporenkievieten, Steltkluten, Flamingo's en Dunbekmeeuwen.

En dan is Eilat natuurlijk ondenkbaar zonder woestijnvogels! We hebben maar liefst 7 soorten leeuweriken gespot: Kuif-, Kortteen-, Woestijn-, Rosse Woestijn-, Kalander-, Bergkalander- (ja zeker, die bestaat ook!) en de zeldzame Dunn's Leeuwerik. De laatste is typische een soort voor echte soortenjagers. We zagen enkele andere vogelaars in de verte volledig uit hun dak gaan. Ze stonden te springen en te juichen midden in de woestijn (N.B. in de regen, iets dat onze reisleader, in de 15 jaar dat hij daar al komt, nog nooit had meegemaakt!). Maar goed wij uit nieuwsgierigheid erop af, en tsja ... je moet weten waar je op moet letten, maar als je er dan een half uur naar kijkt met de ANWB Vogelgids in de hand dan zie je inderdaad dat de combinatie van een paar streepjes meer hier, een paar streepjes meer daar en een dikkere snavel alleen bij een "Dunn's" moet passen...

En dan natuurlijk de tapuiten! Geen oord ter wereld lijkt mij, waar je zo gemakkelijk zoveel soorten tapuiten op één dag kan zien als je even de goede plekken weet. Behalve onze gewone Tapuit zagen we maar liefst 7 andere soorten: Izabel-, Woestijn-, Oostelijke Blonde, Bonte, Rouw-, Monniks- en Witkruintapuit.

Een baltsende Kraagtrap, Renvogels, Aziatische Steenpatrijs, Kroonzandhoenders en Lichtensteins Zandhoenders maken het woestijnfeest compleet.

En omdat je net in een andere geografische regio zit als Europa, kom je ook een aantal in Europa volstrekt onbekende soorten tegen, luisterend naar klinkende namen als Kleine Groene Bijeneter, Bonte IJsvogel, Zwartstaart, Gestreepte Prinia, Arabische Babbelaar, Palestijnse Honingzuiger, Moabmus en Vale Woestijnvink.

En dan heb je ten slotte nog het strand en de Rode Zee met Witoogmeeuw, Reuzenzwartkopmeeuw en Reuzensterne om maar enkele krenten uit de pap voor de lekkerbekken te noemen.

Voor een bezoek aan het vlak bij de stad liggende vogelringstation kan je als groep een afspraak maken en kom je veel te weten over het belang van Eilat voor de vogeltrek en meestal hebben ze wel enkele gevangen vogels in voorraad die ze tijdens de lezing uit een speciaal 'bewaarzakje' halen en die je in de hand van zeer nabij kunt bekijken en fotograferen. In ons geval had men o.a. net een Oostelijke Vale Spotvogel gevangen. Maar je kan op het terrein ook een rondwandeling maken langs enkele vogelkijkhutten.

Als groep hebben wij in acht dagen (maar de eerste dag ging volledig op aan reizen, de laatste grotendeels) liefst 195 soorten gespot. Dat was ook voor onze reisleader, Ed Opperman, een record. Er waren echter wel enkele fanatieke en doorgewinterde vogelaars bij van het "Dutch Birding"- type. Wat deze mensen er allemaal uit haalden waar Loes en ik eigenlijk achteloos aan voorbij gingen, ongelofelijk. Wij waren wat minder fanatiek en bovendien werd ik gehandicapt door mijn slechte gehoor. Desondanks kwamen zelfs wij tot 169 soorten. Hiervan waren er maar liefst 55 voor Loes en/of mij geheel nieuwe soorten.

Al met al een onvergetelijke ervaring. Daarnaast een perfect georganiseerde reis en een prima reisleader. Wanneer de andere reizen en de andere reisleaders net zo goed zijn (en we hebben eigenlijk geen reden om daaraan te twifelen, Ed Opperman kennende), zit er t.z.t. beslist nog wel eens een reis met "*Birdingbreaks*" in. Wie meer wil weten of een reis wil boeken, kijkt maar eens op www.birdingbreaks.nl. De meeste reizen voor dit jaar zijn nog op Azië gericht, maar naar verluid zullen binnenkort nog één of meer reisleaders kunnen worden aangetrokken en kan het pakket verder worden uitgebreid. Interessant is ook de mogelijkheid om een individuele vogelreis te laten regelen. Dus van harte aanbevolen! Laat mij eens weten of u dit jaar of de komende jaren met hen op stap gaat en wat uw ervaringen zijn. Ook voor evt. nadere info kunt u bij mij terecht. Op één van de komende contactdagen kunt u zeer waarschijnlijk een aardige presentatie van onze reis naar Eilat verwachten.

Tom Loorij tloorij@xs4all.nl

BirdingBreaks.nl
Comfortabele vogel- en natuurreizen
in binnen- en buitenland

Transvaalstraat 10a
1091 HK Amsterdam
020-779 2030
info@birdingbreaks.nl

ULULARIA

Ruigpootuil in B en CH

Er waren er nog maar 8 in het totaal, maar op enkele maanden tijd wordt het totale aantal Ruigpootuilen op postzegel op 10 gebracht. In België is het in de lopende reeks "Vogels" (van Buzin) ongeveer vogelsoort nummer 85 op postzegel (maar ik ben ondertussen de tel kwijt geraakt). Ook in Zwitserland kennen ze sinds kort een lopende reeks "Vogels". De eerste in de reeks was de (dure) Koekoek,

maar tot nu toe zijn er nog maar een vijftal vogels in deze reeks. De Ruigpootuil van Zwitserland kost wel 10 keer meer dan die van België. De waarde van de Zwitserse uil komt overeen met een brief (prioritair) naar het buitenland – van de Belgische uil heeft u er 8 nodig om een brief van België naar Nederland te sturen.

ORNIVARIA

Spaanse postzegelboekjes

In Spanje geven ze nu al enkele jaren postzegelboekjes "Flora en Fauna" uit met zelfklevende zegels. Daar zijn al heel wat bloemen en vogels uitgegeven. In één boekje zitten niet minder dan 100 postzegels. Nu is het de beurt aan de zeldzame Dupont's Leeuwerik (*Chersophilus duponti*). Die werd in 2006 door de SEO (de Spaanse vogelbeschermingsorganisatie) uitgekozen tot "Vogel van het Jaar". Er zouden in Spanje nog minder dan 2000 paartjes van deze soort verblijven. Dat is goed voor 100% van de Europese populatie. Voor de rest kan hij ook gevonden worden in het noorden van Afrika. Als u niet alleen de postzegel, maar ook de afbeelding op de kaft van het boekje wil hebben, dan zal u zich wellicht het volledige postzegelboekje (of 100 postzegels, samen goed voor 30 Euro) moeten aanschaffen.

100 sellos autoadhesivos de 0,30€

Fauna: Alondra Ricotí

000000

Engelands mooiste

Bill Oddie, Englands bekendste bird watcher, deed een rondvraag bij de kijkers van de BBC welke nu de meest geliefde en de meest verafschuwde vogel is. Bij de geliefde vogels ging het goud naar de **Eend**, het zilver naar de **Pimpelmees** en het brons naar de **Roodborst**. Heeft dit ermee te maken dat het vooral die vogels zijn die gevoederd kunnen worden, zoals de eenden in de vijver en de meesjes en de roodborstjes aan de voedertafel in de winter? Maar wat dan gezegd over de meest verafschuwde vogel – de **Duif**? Die wordt toch ook gevoederd. Dat is ook het geval met de meeuwen die in deze categorie de tweede plaats bekleden (ook al vinden die hun voedsel wel zelf op de stortplaatsen). En de **Ekster** op plaats drie is ook al niet zo geliefd, wellicht omdat hij te prominent aanwezig is in de tuin en het daar de kleinere vogels wat lastig maakt. Ook zijn neef de **Kraai** is niet geliefd (maar dat geldt blijkbaar voor alle zwarte vogels), maar zijn neef de **Vlaamse Gaai** zit bij de geliefde vogels.

Eigenaardig genoeg bekleedde de **Huiszwaluw** de tiende plaats van de niet geliefde vogels. Welke vogelliefhebber wil er nu geen zwaluw aan zijn huis?? Wellicht heeft het wat met zijn uitwerpselen te maken. Ook de **Knobbelzwaan** wordt in de categorie niet-geliefde vogels vermeld. Dat zullen ze in Brugge aan de Reien wel tegenspreken. De **Huismus** moet er ook al aan geloven, ook al probeert men via acties zijn achteruitgang tegen te houden.

Bij de geliefde vogels zit ook een uil – we hadden het niet anders verwacht. De Engelsen kiezen voor de **Kerkuil** of de uil die ze het gemakkelijkst kunnen waarnemen in het patchwork van het Engelse landschap met kleine landschapselementen zoals hagen en struiken. Ook de **Torenvalk** vinden we hier terug – die vangt muizen, dus dat is OK voor de mensen. In tegenstelling tot de **Sperwer** die vogels vangt, dus die steken ze dan bij de categorie van de niet-geliefde vogels. De overige van de top-10 van de geliefde vogels zijn de **Papegaaiduiker** (ziet hij er niet schattig uit), **Winterkoning**, **Blauwe Reiger** (daar zullen de vissers of mensen met een tuinvijver met goudvissen wel niet op gestemd hebben) en de **Nachtegaal** (die bekend staat als beste zanger). Eigenaardig genoeg staat er géén IJsvogel of Specht in de lijst.

Misschien veel mooier dan al de hierboven genoemde zijn de vogels op de 10 postzegels die *Royal Mail Stamps* op 4 september 2007 heeft uitgegeven. Het gaat hier om foto's van topfotografen met tien soorten die hun comeback gemaakt hebben in het Verenigd Koninkrijk: de Zeearend, de Baardmees, de Rode Wouw, de Kwartelkoning, de Bruine Kiekendief, de Cirlgors, de Roerdomp, de Slechtvalk, de Kluut en de Provençaalse Grasmus. Op elk van deze postzegels is interessante thematische informatie te vinden: de aantallen van de vogels voor en na de comeback.

Vogels en heraldiek

D beste website om de heraldische wapens van de wereld te leren kennen komt uit Nederland: www.ngw.nl. U vindt er niet alleen de afbeeldingen van de gemeentewapens en allerlei andere heraldische wapens. Daarnaast volgt ook nog een beschrijving en een verklaring van het wapen, eventueel aangevuld met historische gegevens.

Van het gemeentewapen van Gromo, een klein dorpje in de provincie Bergamo, is echter nog geen beschrijving opgenomen. Dit wapen staat op een recente Italiaanse stempel. Op internet is wel een oude afbeelding van het wapen te vinden, maar geen uitleg. Is er iemand die een beschrijving van het wapen kan geven? **Koenraad Bracke**

